യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 160

ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
വിപശ്ചിതി വദത്യേവം തദ്വൃത്താന്തമവേക്ഷിതുമ് .
ഇവ ലോകാന്തരം ഭാനുഃ പാദൈർദൂരായതൈരയൗ .. 1
ഉദഭൂത്പൂരയന്നാശാ ദിനപര്യന്തദുന്ദുഭിഃ .
തുഷ്ടാഭിരിവ നിർമുക്തോ ദിഗ്ഭിർ/ജയജയാരവഃ .. 2
വിപശ്ചിതേ ദശരഥോ ഗൃഹദാര-ധനാദികമ് .
രാജ്യാനുരൂപം വിഭവം പ്രോത്തസ്ഥൗ കല്പയൻക്രമാത് .. 3
രാജരാമ-വസിഷ്ഠാദ്യാ മിഥഃ കൃത്വാ വിസർജനമ് .
യഥാക്രമം പൂജനം ച പ്രയയുഃ സ്വാസ്പദാനി തേ .. 4
സ്നാത്വാ ഭുക്ത്വാ നിശാം നീത്വാ പ്രഭാതേ പുനരായയുഃ .
തേനൈവ സംനിവേശേന സാ സഭാ സംസ്ഥിതാ ഽഭവത് .. 5
ക്രമാന്മുനിരുവാചാഥ താം യഥാപ്രസ്തുതാം കഥാമ് .
ശശീവാമൃതമാഹ്ലാദമുദ്ഗിരന്മുഖദീപ്തിഭിഃ .. 6
രാജന്നേയ-മവിദ്യേയ-മസത്യേവ സതീ സ്ഥിതാ .
നേദൃശേനാപി യത്നേന നിർണീതൈഷാ വിപശ്ചിതാ .. 7
അവി+ദ്യൈവ-മവിജ്ഞാതാ ചിരാനന്താവ-ഭാസതേ .
പരിജ്ഞാതാ തു നാസ്ത്യേവ മൃഗതൃഷ്ണാനദീ യഥാ .. 8
മന്ത്രിണസ്തേ മഹാബുദ്ധേ ഭാസസ്യാസ്യ വിപശ്ചിതഃ .
ഇതിവൃത്തം ത്വമിത്യസ്യ സ്വയമേവ ഹി ദൃഷ്ടവാൻ .. 9
സദൃശോ ഽയമിതസ്ത്വാഭിഃ കഥാഭിർജ്ഞാതതത്പദഃ .
അവിദ്യായാം പ്രശാന്തായാം ജീവന്മുക്തോ ഭവിഷ്യതി .. 10
അവിദ്യേതി ധൃതാ സംവിദ്ബ്രഹ്മണാത്മനി സത്തയാ .
തദ്ഭ്രമേണാസദപ്യസ്യാഃ സദ്രൂപമിവ ലക്ഷ്യതേ .. 11
യദാ ബ്രഹ്മാത്മികൈവേയമവിദ്യാ നേതരാത്മികാ .
തദാസ്ത്യേഷാ ഽപരിജ്ഞാതാ പരിജ്ഞാതാ ന ഭിദ്യതേ .. 12
അവിദ്യൈവമനന്തേയം നാനാപ്രസവശാലിനീ .
ജഡാ ഹൃദ്യാ രസമയീ മോഹമാധവമഞ്ജരീ .. 13
അന്തശൂന്യാ ഗ്രന്ഥിമതീ ശ്ലക്ഷ്ണാ സ്വങ്കുരകണ്ടകാ .
ജഡാ രസമയീ ദീർഘാ ലതേവ വനവൈണവീ .. 14
ഫലാശങ്കാ മുധൈവാതിനിഷ്ഫലാ ചിത്തഹാരിണീ .
അകാലപുഷ്പമാലേവ ശ്രേയസാ നാഭിനന്ദിതാ .. 15
ന കിംചിദ്രൂപിണീ പീനാ നാനാഭുവനപൂരിണീ .
ഭൂതാകുലാ നിരാലോകാ സുദീർഘേവ തമോമയീ .. 16
കേശോണ്ഡകഭ്രാന്തിരിവ വിചിത്രഗ്രന്ഥിവേഷ്ടനാ .
മിഥ്യൈവ ദൃശ്യമാനാ ഖ്യേ ദൃശ്യമാനാ ന കിംചന .. 17
വിചിത്രവർണാ വിഗുണാ ശൂന്യേ ച വിതതാകൃതിഃ .

ജഡസ്പന്ദോത്പാതമയീ ശക്രചാപലതേവ ഖേ .. 18
ജഡകല്ലോലബഹുലാ കലുഷോല്ലാസഫേനിലാ .
ചക്രാവർതാക്ഷയമയീ പ്രാവൃഷീവ തരങ്ഗിണീ .. 19
അനാരതവഹച്ഛൂന്യജഗന്മൃഗനദീശതാ .
രജോരാശിമയീ രൂക്ഷാ ശവഭൂരിവ ദുർഭഗാ .. 20
അന്തം പ്രാപ്നോതി ന യഥാ ചിരം സ്വപ്നപുരേ ചരൻ .
ജാഗ്രദാഖ്യേ സ്വപ്നപുരേ തഥൈവാസ്മിംശ്ചിരം ചരൻ .. 21
യാനി സംകല്പജാലാനി പ്രതിഷ്ഠാമാഗതാന്യലമ് .
ത്യക്ത്വൈകദൃശ്യജാലസ്ഥദേഹാനാം ദൃഢചേതസാമ് .. 22
സ്ഥിതാനി താനി ചിദ്ദ്യോമ കോശരത്നാന്യസംകടമ് .
വിമാനപുരഭൂമ്യാദിരൂപേണേത്ഥം സ്ഥിതാത്മനാ .. 23
താന്യേവ സിദ്ധസദ്മാനി വ്യോമ്നി ഭാന്തി പരസ്പരമ് .
അദൃഷ്ടാന്യപ്യസംഖ്യാനി സൂപലബ്ധാന്യസന്ത്യപി .. 24
സുവർണമണിമാണിക്യമുക്താവനിമയാനി ച .
ഭക്ഷ്യഭോജ്യാന്നപാനാഢ്യരസായനസരാംസി ച .. 25
മധുമദ്യദധിക്ഷീരഘൃതകുല്യാകുലാനി ച .
രസായനമയാകാരവനിതാവലിതാനി ച .. 26
സർവർതുപുഷ്പഫലപല്ലവപൂരവന്തി
ലീലാവിലോലലലനാകുലിതാലയാനി .
സംകല്പമാത്രരചനേന ച സർവകാലം
സംപന്നസർവവിഭവോത്കരസംകുലാനി .. 27
സഹസ്രചന്ദ്രബിമ്ബാനി ശതസൂര്യാണി കാനിചിത് .
സുവർണാമൃതവേഷാമ്ബുമയഭൂതാനി കാനിചിത് .. 28
സ്വേച്ഛാതമഃപ്രകാശാനി നിത്യാനന്ദമയാനി ച .
കാനിചിന്നീയമാനാനി തനുതൂലലഘൂനി ച .. 29
ക്ഷണോത്പത്തിവിനാശാനി കാനിചിത്കലനാവശാത് .
അനന്തസ്വന്നപാനാനി നിർജരാമരണാനി ച .. 30
വിചിത്രസംനിവേശാനി വിചിത്രവിഭവാനി ച .
സർവർതുഗുണരമ്യാണി സർവകാമമയാനി ച .. 31
താനി സംകല്പജാലാനി കില കല്യാണകാരതഃ .
സ്ഥിരാണാം മനസാം ഭിത്തിഃ കഥമേവം ഭവേത്തു സാ .. 32
നാന്യത്കിംചന നാമേഹ ബ്രഹ്മമാത്രമയാത്മനി .
സംഭവത്യങ്ഗ തേനൈതദുച്യതാമസ്തു കിംമയമ് .. 33
സർഗാദാവേവ സർഗാദി കിംചനാപീദമസ്തി നോ .
കാരണാഭാവതസ്തേന ജഗത്കിംമയമസ്ത്വിദമ് .. 34
സംകല്പ്യന്തേ നിരന്താനി കില താനി യഥാ യഥാ .
ചിത്തൗ തഥാ തഥാ ഭാന്തി കേവാത്ര വദ ചിത്രതാ .. 35
ഇദാനീമപി ഹേ സാധോ ത്വമപ്യന്യേഽപി കേഽപി വാ .
തീവ്രസംവേഗസംകല്പനഗരാണ്യേവമേവ ഖേ .. 36
കുർവന്ത്യേകരസാഭ്യാസാദ്യദി നാമ യദൃച്ഛയാ .

തത്താനീദം വപുസ്ത്യക്ത്വാ പ്രാപ്നുവന്ത്യചിരേണ ഖേ .. 37
യസ്ത്വിദം കല്പിതം ച ദ്വേ വസ്തുനീ അനുവർതതേ .
സ്വർഗാദിവദവാപ്നോതി പ്രാപ്നോത്യേവൈകമേകധീഃ .. 38
സിദ്ധാഃ സദാ വിഭാന്ത്യേവം യഥാന്തഃകല്പനാവശാത് .
നരകാദീനി ദുഃഖാനി തഥൈവാഭാന്തി കല്പനാത് .. 39
യദ്യത്സംവേദ്യതേ കിംചിത്തത്തഥാപ്യനുഭൂയതേ .
സതി വാ/സതി ദേഹേ/സ്മിന്ദേഹ ഏവ മനോമയഃ .. 40
ജീവസ്ത്യജതി യദ്ഭാവേ ഏകാം ദേഹമയീം ധിയമ് .
തദ്ഭാവൈകമയീമന്യാമാശു തത്രൈവ പശ്യതി .. 41
ശുഭാ സംവിച്ഛുഭാംല്ലോകാൻസംപശ്യത്യശുഭാ/ശുഭാൻ .
ഖാത്മികാ ഖാത്മകാനേവ ചിരം വാനുഭവത്യപി .. 42
ശുദ്ധാ സിദ്ധപുരാണ്യേവ പശ്യത്യനുഭവത്യപി .
ചിദശുദ്ധാനി രൂപാണി ദുഃഖാനി നരകേഷ്വതി .. 43
ഘൂർണത്/പാഷാ-ണയ-മല/ഗിരിചക്രക-പേഷണമ് .
തത്രാന്ധകൂപപതനം പുനരുദ്ധാരവർജിതമ് .. 44
ദാരുണേനാതിശീതേന ദേഹം പാഷാണതാം ഗതമ് .
ഭൂതാങ്ഗാരമയാനന്തമരുമാർഗാസ്പദം വപുഃ .. 45
പൂതാങ്ഗാരമയാമ്ഭോദസരദങ്ഗാരവർഷണമ് .
തപ്തനാരാചനികരപരുഷാസാരദാരുണമ് .. 46
വഹത്പാഷാണചക്രാസിസരിദാകാശസംചരമ് .
വക്ഷോമുക്താമ്ബുദാകാരകുഠാരാഘാതഭേദനമ് .. 47
തപ്തായഃപരുഷാ+ശ്ലേഷ+ച്ഛമി+ച്ഛമിതി-മജ്ജനമ് .
വൃഹത്കടകടാശബ്ദ/ശസ്ത്ര-യ+ന്ത്ര-നിപീഡനമ് .. 48
ചക്രവജ്രഗദാപ്രാസശൂലാസിശരവർഷണമ് .
ശാല്മലീഗ്രഹണം പാശം കുശക്തിശതതോദനമ് .. 49
തപ്തസൈകതസംഭാരപാതപാതാലമജ്ജനമ് .
ദീപച്ഛന്നാനലഭയം ബൃഹദ്വായസചർവണമ് .. 50
നിർനിർഗമാകൃശാങ്ഗാരമഹാങ്ഗാരപ്രവേശനമ് .
ശരശക്തിഗദാപ്രാസഭുശുണ്ഡീചക്രവേധനമ് .. 51
ക്ഷുത്ക്ഷോഭപരുഷപ്രേതവ്രാതാന്യോന്യാങ്ഗചർവണമ് .
താലോത്താലാതിപരുഷ/ശിലാ-തല/നിപാതനമ് .. 52
രുധിരാമേധ്യപങ്കാങ്കപൂയനദ്യാദിസംകടമ് .
ശിലാശസ്ത്രമയാശ്വേഭപാദപാഷാണപേഷണമ് .. 53
ശ്വ+ഭ്രാഭോ+ലൂക-ലിഖിതം ജനൗഘമുസലാഹതമ് .
ശിരഃകരഖുരസ്കന്ധ-ഖണ്ഡോത്ക/ഗൃധ്രമണ്ഡലമ് .. 54
ഏതസ്മാത്കുകൃതാദേതത്ഫലമിത്യേവ ഭാവനാത് .
പശ്യത്യേവംദേശദൃഢാദവിസംവാദിവിസ്തൃതഃ .. 55
യന്നാമ കിംചന കദാചന ചേതനം ഖേ
ഭാതം ന ഭാതമഥവാ യദപൂർവമേവ .

തത്കല്പനാദ്ഭവതി തന്മയമേവ തദ്ധി
തസ്മാച്ചിരം ച ചലതീതി യദൃച്ഛയൈവ .. 56

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണ പ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ സ്വർഗ-നരകോപ-ലമ്ഭ-വർണനം നാമ ഷഷ്ട്യധിക-ശതതമഃ സർഗഃ .. 160 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
5.1.2024